

PEDAGOGIK FAOLIYATDA AXBOROT-KOMMUNIKATIV TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH

Muxammadjonov Sunnatillo Saminjon o'g'li

Toshkent davlat transport universiteti, MTIEK-4 guruh magistri

Nazarova Nilufar Jo'rayevna

Toshkent davlat transport universiteti, katta o'qituvchi

Annotatsiya. *Maqolada pedagogik faoliyat samaradorligiga ijobiy ta'sir etuvchi omillardan biri, axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalangan holda dars o'tishning afzalliklariga doir nazariy yondashuvlar keltirilib, ularga munosabat bildirilgan.*

Kalit so'zlar: *kompetensiya, onlayn ta'lim, axborot, kommunikatsion-texnologiya, media vosita, institsionallashuv, xorijiy tajriba.*

Bugungi kunda Yangi O'zbekistonda o'sib kelayotgan yosh avlodni har tomonlama ma'rifatli va madaniyatli qilib tarbiyalash masalasiga alohida e'tibor qaratilib, ularga oid bo'lgan masalalarning majmuasi yoshlarga oid bo'lgan milliy siyosatimizda o'z aksini topgan. Masalan, "Yoshlarga oid davlat siyosatining asoslari to'g'risida"gi qonunda "Yoshlarga oid siyosat O'zbekiston Respublikasi davlat faoliyatining ustuvor yo'nalishi bo'lib, uning maqsadi yoshlarning ijtimoiy shakllanishi va kamol topishi, ijodiy iqtidori jamiyat manfaatlari yo'lida imkoni boricha to'la-to'kis ro'yobga chiqishi uchun ijtimoiy-iqtisodiy, huquqiy, tashkiliy jihatdan shart-sharoit yaratish hamda ularni kafolatlashdan iboratdir"[3].

Taraqqiyotimizning istiqboli, aholi turmush tarzini farovonligini ta'minlash yoshlarning shaxsiy va kasbiy jihatlardan kamol topishlariga bog'liqdir. Bu o'z navbatida yoshlarimizni biron bir sohaning yetuk mutaxassisi bo'lib, o'z imkoniyatlarini (aqliy, jismoniy, ijodiy va b.) mamlakatimizda farovon turmush tarzini ta'minlash yo'lida sarflanishini taqozo etadi. Bu birinchi navbatda ularga berilayotgan kasbiy ta'limning mazmuni, sifati hamda raqobatbardoshligiga, ta'limiy ma'lumotlarning dolzarbligiga hamda mehnat bozorining talab va takliflaridan kelib chiqqan holda ularda shaxsiy, kasbiy kompetentlikni shakllanganligini alohida inobatga olishni taqozo etadi.

COVID-19 pandemiyasi munosabati bilan onlayn ta'lim berish tajribasi, "har qanday jamiyatning ta'lim tizimida yuz berayotgan o'zgarishlar har bir o'qituvchidan o'quvchi-talabalardan farqli o'laroq faqatgina media vositalardan foydalanish bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'libgina qolmasdan, balki bu vositalar bilan ishlash malakasiga ham ega bo'lishlari lozimligini ko'rsatdi. Bu esa mediata'lim sohasini o'zlashtirishni istovchi o'qituvchilar uchun nisbatan yangi va ancha murakkab muammodir. Shu sababli o'qituvchilar mazkur media vositalar sohasidagi o'z bilim va ko'nikmalarini muntazam ravishda yangilab borishi, o'zi va o'quvchi-talaba o'rtasida

yangi media va kompyuter texnologiyalarini o'zlashtirish bo'yicha bir qator oraliq bo'lishligini ta'minlashlari lozim"[1.12].

Shu boisdan ham o'qituvchilarida erkin, ijodiy fikrlash malakalarini rivojlantirish, ular dars berayotgan sohasiga oid g'oyaviy-mafkuraviy masalalarni anglatish hamda amaliy bilimlarini boyitish, "bu borada jahon tajribalarini umumlashtirish uchun xorijiy mamlakatlarda o'qitilayotgan fanlar tizimini o'rganib chiqish, mentalitetimizga mos keladiganlarini o'zimizning bo'lajak mutaxassislarni tayyorlash tizimiga moslashtirish zarur, bu fan rivojiga ham, ta'lim-tarbiya natijalariga ham o'zining ijobiy ta'sirni ko'rsatishi"[2.8] shubhasizdir.

Yangi O'zbekistonda so'nggi yillarda o'quv jarayonini axborot texnologiyalari, xususan kompyuterlar asosida tashkil qilish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda, chunki zamonaviy o'qitish texnologiyalaridan mashg'ulot jarayonida foydalanish yuqori ijobiy samara beradi. Xoh gumanitar (tarix, falsafa, adabiyot va sh.k.), xoh tabiiy fanlar (matematika, fizika, kimyo va sh.k.) bo'yicha o'quv jarayonini kompyuter va axborot texnologiyalari asosida tashkillashtirish, bir tomondan o'qituvchini, ikkinchi tomondan – o'quvchini hali barcha imkoniyatlari ochilmagan kuchli vosita bilan qurollantiradi[1.12].

1. Pedagogik faoliyatda axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish orqali o'quv jarayonining barcha ishtirokchilari o'zaro faol munosabatda bo'lishi ta'minlaydi.

2. Pedagogik faoliyatda axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish orqali ta'lim mazmunini yangi texnologiyalar asosida rivojlantirib, interfaol tarzda ta'lim muhiti rivojlantirish, ta'lim jarayonida ta'lim oluvchilarning faolligi rag'batlantirish, ta'lim oluvchilarning xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o'quv jarayonini tashkil etish maqsadga muvofiq.

3. Innovatsion pedagogik texnologiyalar informatsion texnologiyalarga asoslangandagina ta'sirchan va yuqori samaradorlikka erishadi. Ta'lim jarayonida uslubiyatni, jumladan, innovatsion texnologiyalarni va interaktiv uslublarni keng joriy etishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarni qo'llash orqali ijobiy natijadorlikka erishish mumkin bo'ldi.

4. Har qanday pedagogik jamoa o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, undagi mavjud an'ana va qadriyatlarga tayangan holda innovatsion texnologiyalarni joriy etishda shart-sharoit omillarini hisobga olish va ro'y beradigan har qanday vaziyatlardan chiqishda (masalan, COVID-19 pandemiyasi munosabati bilan onlayn ta'lim berish va b.) axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalanish ijobiy natijadorlikka olib keladi.

REFERENCES:

1. Ashurova D.N. Elektron ta'lim tizimida dasturiy-didaktik majmua yaratish muammolari. Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent, 2018. – 54 b.
2. Kalekeyeva T.T. Ta'limni axborotlashtirish sharoitida bo'lajak informatika o'qituvchilarini tayyorlash mazmunini takomillashtirish. Pedagog. fan. bo'y. fal. d-ri (PhD) diss. avtoref. – T., 2019. – 14 b.
3. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasida Yoshlarga oid davlat siyosatining asoslari to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining Axborotnomasi, 1992 y., 2-son, 80-modda; O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1998 y., 5-6-son, 102-modda; O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2004 y., 25-son, 287-modda; 51-son, 514-modda; 2008 y., 52-son, 513-modda.
4. НАЗАРОВА, Н. Ж. (2022). ЁШЛАР РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА ЛИДЕРЛИК ОМИЛИ. PEDAGOG, 1(2), 431-442.
5. SHARIFOVNA, Y. N., & MANAPOVNA, G. Z. (2022). MILLIY MA'NAVIY MADANIYAT TIZIMIDA XALQ TA'LIM-TARBIYASI VA MA'RIFIY IZLANISHLAR. PEDAGOG, 1(2), 64-68.
6. НАЗАРОВА, Н. Ж., МУРАТОВА, Д. А., & ЖУМАНИЯЗОВА, Н. С. (2022). ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТ ТИЗИМИДА АЁЛЛАРНИНГ ЎРНИ ВА РОЛИ. SCIENTIFIC IMPULSE, 1(3), 331-336.
7. ДАДАШЕВА, А. А. (2022). ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ-КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОҲОТЛАР ДАВР ТАЛАБИ. ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES, 3(10), 288-291.
8. RAKHMONOV, D. A., KHAYDAROV, K. A., KAMOLOV, Z. I., MAVLYANOV, R. T., & AKBAROV, L. I. (1759). THE DEVELOPMENT OF MILITARY SOCIOLOGY AS A SCIENCE. JOURNAL OF CRITICAL REVIEWS, 7(13), 1759-1762.
9. NAZAROVA, N. J. (2021). YOUTH COMPETITION IN PROVIDING SOCIAL DEVELOPMENT. НАУЧНЫЙ РЕДАКТОР, 104.
10. САМАРОВ, Р. С. (2016). ИЖТИМОЙ ТАРАҚҚИЁТНИНГ МАЪРИФИЙ ПОЙДЕВОРИ. СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН), (12), 11-17.
11. ЮНУСОВА, Н. Ш., НАЗАРОВА, Н. Ж., & ЖУМАНИЯЗОВА, Н. С. (2022). ПЕДАГОГЛАРДА КАСБИЙ КОМПЕТЕНЦИЯНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ (ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ МИСОЛИДА). СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН), (6 (115)), 9-16.

12. SAMAROV, R. S., & RAKHMONOV, D. A. (2016). SOCIAL WORK ACTIVITY IN PROVIDING THE LIFE OF THE SOCIETY (FUNCTIONAL-STRUCTURAL ANALYSIS). *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE*, (7), 14-16.

13. YUNUSOVA, N. S. (2016). THE SPIRITUAL EDUCATION IN UZBEK FAMILY. *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE*, (3), 68-71.

14. SHARIFOVNA, Y. N. (2021). MASS CULTURE AND INFORMATIONAL-PSYCHOLOGICAL SECURITY IN THE MODERN PROCESS. *PINDUS JOURNAL OF CULTURE, LITERATURE, AND ELT*, 9, 68-72.

15. SHARIFOVNA, Y. N. (2021). THEORETICAL FUNDAMENTALS OF SPIRITUAL CULTURE RESEARCH. *AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITARIAN RESEARCH*, 2(9), 111-115.

16. PAXMOHOV, D. A. (2017). THE SOCIAL-CULTURAL PECULIARITIES OF SOCIAL WORK (IN THE MODEL OF SERVICING OLDER PEOPLE). *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE*, (11), 285-288.

17. BEKNAZAROV, A. A., RAKHMONOV, D. A., NORMURATOVA, M. K., & NASIROV, K. J. (2020). PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL CLASSIFICATION OF THE PHILOSOPHY OF SOCIAL SERVICE. *JOURNAL OF ADVANCED RESEARCH IN DYNAMICAL AND CONTROL SYSTEMS*, 12(7 SPECIAL ISSUE), 2759-2762.

18. САМАРОВ, Р. С. (2015). ТАЪЛИМ МАЗМУНИНИ БЕЛГИЛАШНИНГ СТРУКТУРАВИЙ-ФУНКЦИОНАЛ ЖИХАТЛАРИ (ШАХСГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ТАЪЛИМ МИСОЛИДА). *СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ (УЗБЕКИСТАН)*, (12), 9-14.

19. НАЗАРОВА, Н. Ж. (2022). ЁШ МУТАХАССИСЛАРНИНГ КАСБИЙ РАҚОБАТБАРДОШЛИК СИФАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ (ТРАНСПОРТ СОҲАСИ МИСОЛИДА). *ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES*, 3(6), 765-771.

20. NAZAROVA, N. (2021). DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCE THE YOUTH AS A FACTOR OF AFFECTING COMPETITIVENESS (ON THE EXAMPLE OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING). *SCIENCEWEB ACADEMIC PAPERS COLLECTION*.